
Inspirasjon for medisinsk museum

BOKOVERSIKT

Blant det som er samlet inn til det kommende medisinske museum er en stor mengde obstetriske instrumenter fra Kvinneklinikken, Rikshospitalet. Disse instrumentene er ikke systematisert. Den tilsvarende samlingen til Royal College of Obstetricians and Gynaecologists i London kan tjene som forbilde. De omtrent 200 fødselstengene i denne samlingen ble først presentert i en liten trykksak i 1988 (1). Nå foreligger en fin bok som beskriver disse og fødselshjelpens øvrige instrumenter frem til om lag 1900. Hoveddelen av boken, omtrent 200 sider, er viet fødselstengene, mens de siste ca. 80 sidene beskriver perforatorier, dilatatorer, osv.

Boken er velskrevet og oversiktlig, registret er godt og litteraturlisten grundig. Innbinding og papirkvalitet er utmerket. Med over 500 gode illustrasjoner er dette blitt en praktbok. Mange av illustrasjonene er hentet fra originalpublikasjoner fra 1700- og 1800-tallet.

Forfatteren Bryan M. Hibbard, professor emeritus i fødselshjelp og kvinnesykdommer ved Universitetet i Wales, har avsluttet fremstillingen omkring 1900. Det er synd. Suset av fortiden blir dermed påtrengende. Det hadde vært mer spenstig og spennende å føre historien frem til vår tid. Vi går nå f.eks. glipp av vårt lands bravurnummer: Kiellands tang fra 1908. I boken finnes kun ett rent norsk bidrag. To nydelige fotografier av Vedeler-Sandborgs tener fra 1872 – 73 er til gjengjeld gefundenes fressen. Det er beklagelig at forfatteren konkluderer med at "no further information about them is available". Tengene ble nemlig utførlig beskrevet av dr. Berendt Vedeler (1836 – 1909) i et foredrag, trykt som en 15 siders artikkel i 1874 – på norsk (2). Vedeler-Sandborgs tener ble senere gitt til Fødselsstiftelsen i Kristiania, og selv om de ikke ble brukt, forsikret sjefen ved stiftelsen at de "holdes i hævd og ære" (3). Jeg vil gjette på at eksemplarene i Oslo og London er de eneste som fortsatt finnes. I øyeblikket frister Oslo-tengene en kummerlig tilværelse. Hibbards standardverk kan tjene som inspirasjon til å bringe dem frem i lyset i medisinsk museum.

ErlendHem

Tidsskriftet

LITTERATUR

1. Hibbard BM. The obstetric forceps: a short history and descriptive catalogue of the forceps in the Museum of the Royal College of Obstetricians and Gynaecologists. London: The College, 1988.
2. Vedeler B. En ny Fødselstang. I: Forhandlinger i det Norske medicinske Selskab i 1874. Kristiania: Det Steenske Bogtrykkeri, 1875: 43 – 57.
3. Brandt K. Mindetale over afdøde doktor Sandborg. I: Forhandlinger i Den kirurgiske forening i Kristiania 1907. Kristiania: Steenske bogtrykkeri, 1908: 9 – 10.

Publisert: 30. juni 2001. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 11. juli 2026.